

Fremtiden nekter å vente

Taler

Torbjørn Røe Isaksen

Dato

20 juni 2008

Omstendigheter

Unge Høyres landsmøte

1 Kjære landsmøte,

Tusen takk.

5 I dag lager vi Norges blåeste by i Norges røde fylke!

Fremtiden nekter å vente, het en debattbok Unge Høyre ga ut i 2002. Det føles kanskje ikke slik hver dag, men endringene vi har gjennomlevd de siste tiårene er enorme - og de blir sannsynligvis enda større i de neste tiårene. Jeg forstår ikke
10 alt som skjer, men jeg forstår at det er noe der ute som også får konsekvenser for det som skjer her inne (pek mot hodet).

Da USA sendte Apollo 11 ut i rommet hadde den mindre datakraft enn en Commodore 64 ... og den er igjen som en bitteliten dverg sammenlignet med
15 Wii. Fra OL på Lillehammer ble det ikke sendt ut en eneste e-post, for nettet var ennå ikke kommet i bruk. Unge Høyre fikk sin første hjemmeside i 1996, og det er ikke mer enn tre år siden blogging som fenomen virkelig kom til Norge.

Tidligere direktør i WTO, sosialdemokraten Mike Moore var sønn av to arbeidere med dårlig råd. Da han vokste opp var den store drømmen å få
20 Encyclopedia Britannica, men det kostet titusener av kroner. I dag er den samme informasjonen tilgjengelig for bare noen få hundre kroner på nettet - eller gratis på wikipedia. I dag kan kenyanske bønder sjekke de internasjonale kornprisene via mobiltelefon. I Iran sitter unge og laster ned Metallica, mens i
25 nabohuset ser de videoene til Al Qaida. Teknologien og globaliseringen endrer verden i et forrykende tempo, og vi har bare så vidt begynt på reisen.

30 Den teknologiske utviklingen og globaliseringen gir enorme muligheter, men
også utfordringer. Globaliseringen er bare delvis et resultat av politikk, snarere
har den sine røtter i folks ønsker og drømmer, sitt utgangspunkt i menneskets
vilje til å gjøre noe godt for seg selv og sine nærmeste. Derfor er globaliseringen
også vanskelig å styre * frihet er vanskelig å styre. Verden endrer seg når
35 mennesker, varer, ideer og kulturer beveger seg over landegrensene i et stadig
raskere tempo. Gårsdagens u-land kan bli morgendagens supermakter, men
gårsdagens trygge arbeidsplass kan også bli morgendagens nedlagte
fabrikklokale, gårsdagens trygghet kan bli morgendagens usikkerhet.

40 Det er nok av oppgaver for et liberal-konservativt parti som vil beskytte
enkeltmenneskets verdighet og frihet.

Det åpne samfunnet har sine fiender. Fiender som forakter friheten og frykter
mulighetene - og som er villige til å gå over lik for å nå sine mål. Men vi må
samtidig advare mot dem som vil bruke terrortrusselen som et påskudd for å
45 underminere privatlivet og rettsstaten, og sakte, men sikkert øker statens
mulighet til å overvåke og kontrollere sine innbyggere. Da George Orwell skrev
sin berømte roman 1984 i 1948 var det autoritære overvåkingssamfunnet han
beskrev ren science fiction. I dag er det fullt mulig å gjennomføre. Den som ikke
har noe å skjule har heller ikke noe å frykte, sier de. Men vi har noe å frykte.
50 Tapet av privatlivet til en stadig større og mektigere stat.

Vi trenger noen som sier stopp, hit, men ikke lenger.

55 Vi trenger noen som verner om enkeltmennesket.

Vi trenger noen som verner om friheten.

Vi trenger et sterkt Unge Høyre.

60 Kjære landsmøte,

Vi har en kamp å kjempe på to fronter. Vi advarer mot dem som tror at retten til
et privatliv og en rettferdig rettssak ikke gjelder lenger i møtet med det åpne
samfunnets fiender. Mot dem som vil redusere mennesker til en rase, religion
65 eller gruppe.

Men vi må også konfrontere det åpne samfunnets fiender med all vår kraft, enten de dreper for en Gud eller en stat. De må bekjempes. Ikke bare for vår egen del. Men

- for at hver eneste unge jente skal få sjansen til å ta utdanning uten å måtte frykte for livet.

- for at hver kvinne skal få rett til å velge å gifte seg av kjærlighet, også på tvers av samfunnets ønsker.

- for friheten til å tenke, mene og tro uten å frykte fengsel og forfølgelse, uansett hvor man er i verden.

Vi må bekjempe dem med ideer og argumenter. Men, la det være helt klart, av og til må vi også bekjempe dem med militærmakt. Derfor står Unge Høyre stolt, støtt og trofast bak våre kvinner og menn i uniform enten de er hjemme eller ute.

Kjære landsmøte,

Frihet og muligheter er bare en fjern drøm for en stor del av verdens befolkning. Utviklingen går kanskje raskt, men for mange mennesker går den altfor sent.

Midt i teknologirevolusjonen er det verdt å huske på at 95 prosent av verdens befolkning aldri har sittet i et fly. Fortsatt lever 2 milliarder mennesker i absolutt fattigdom.

I Goru Gutu-distriktet i Etiopia er arbeidsdagen lang og hard under den stekende solen. Det er staten som eier jorden, og livet som fattig ligner svært mye på livet i et føydalsamfunn for mange hundre år siden. På et av administrasjonsbyggene henger det et banner som forteller at "folket er utgangspunktet for all utvikling". Men de fine slagordene kan ikke skjule virkeligheten. Etiopia trues nok en gang av matmangel, tørke og hungersnød.

Som så mange andre land i Afrika forsøkte Etiopia å oppnå rikdom og velstand gjennom det som ble kalt afrikansk sosialisme. Men som alle andre steder har ikke sosialismen skapt annet enn fattigdom og knuste drømmer.

Hvorfor fungerer ikke sosialismen? La meg forsøke å antyde et svar ved å peke

på et eksempel. I land som Malaysia og Singapore er kineserne blant de mest vellykkede gruppene. De driver småbedrifter og er ryggraden i handelsstanden. Samtidig var Kina, før de åpnet økonomien sin, lutfattig og håpløst. Hvorfor
110 var kinesere i utlandet handelsfolk, mens kineserne i Kina ikke klarte å skape økonomisk vekst? Kan det være at systemet er problemet, ikke menneskene?

For 50 år siden var det daværende Korea like fattig som Tanzania. Sør-Korea satset etter koreakrigen på markedsøkonomi, privat eiendomsrett og eksport.
115 Utviklingen var ikke alltid perfekt, og ikke alltid demokratisk. Men retningen var klar og tydelig. Tanzania satset i stedet på sosialisme. De kollektiviserte gårder og fabrikker, og mottok milliarder av kroner fra sosialdemokratiske stater i Vesten, ikke minst fra Norge. I dag har vi fasiten. Sør Koreanerne har hatt en massiv økning i levestandard, og er i dag like rike som britene. Tanzania er like
120 fattig som før. Kan det være systemet som er problemet, ikke menneskene? Kan det være systemet som er problemet når noen land blir rike mens andre forblir fattige? Kan det være systemet som er problemet for Kina, Tanzania og Etiopia, ikke menneskene? Ja, kan det være systemet som er problemet når 2/3 av somalierne i Norge står utenfor arbeidslivet, mens somalierne i USA er godt
125 integrert og har startet tusenvis av bedrifter?

Kjære landsmøte,

Noen sier at sosialismen er en god ide som ikke fungerer i praksis, men det er
130 feil. Sosialismen bygger på folks svakheter, ikke deres styrker. Sosialismen holder folk tilbake i stedet for å løfte dem frem. Kapitalismens største ulempe er den ujevne fordelingen av godene, sosialismens største fordel er den jevne fordelingen av fattigdom. Sosialismen er en dårlig ide og derfor fungerer den heller ikke i praksis!

135 Det finnes ingen enkel oppskrift for hvordan vi skal løfte folk ut av fattigdom, men det finnes noen enkle tiltak. Frigjør folks skaperkraft og gi dem muligheter. Sikre alle tilgang til helsestell og skolegang. Bruk bistandspenger til å gjøre folk selvhjulpne, ikke til klienter.

140 Den rød-grønne regjeringens politikk går i mange tilfeller i stikk motsatt retning. Dagsavisen skriver om et illustrerende eksempel. Vi har med norske bistandsmidler bygget opp et slakteri med EU-standard i Swaziland. Bra! Men når produsentene skal selge kjøttet fra det norskstøttede slakteriet til Norge,

møter de en tollmur på 300 prosent! 300 prosent! Og regjeringen nekter å fjerne tollene. Landbruksministeren sier at Swaziland ikke er fattig nok til å få tollfri adgang til et av verdens rikeste land.

150 I Swaziland lever 70 prosent av befolkningen under fattigdomsgrensen og har mindre enn en dollar om dagen å rutte med.

42 prosent av befolkningen er smittet av hiv eller aids, og forventet levealder ved fødsel er litt over 32 år.

155

Hvor mye fattigere må de være, Jens Stoltenberg? Regjeringen som skulle ta fra de rike opprettholder i stedet et system hvor verdens fattigste betaler millioner av kroner inn i den norske statskassen. Det er urettferdig. Det er usolidarisk og det er umoralsk.

160

I min landsmøtetale for fire år siden lanserte jeg slagordet "lov å lykkes". Utgangspunktet var at mennesker kan gjøre fantastiske ting dersom de får muligheten til det. Vi har ikke for mange som satser, skaper arbeidsplasser og tjener penger i Norge. Vi har for få. Det eneste vi har for mye av er skatter, 165 reguleringer og sure sosialister. Derfor trengs Unge Høyre mer enn noen gang tidligere.

170

Samtidig er det verdt å tenke over hvordan vi fremstår. Snakker vi om frihet bare for de som klarer seg, for de vellykkede og ressurssterke? Snakker vi om en frihet for de få - om lov å lykkes for noen - i stedet for frihet som en mulighet for de mange - lov å lykkes for alle?

175

Unge Høyre er på sitt beste når vi forener prinsippene og verdiene våre med saker som folk kjenner seg igjen i, og når vi ikke bare snakker om dem som klarer seg, men også om dem som faller utenfor. Et rikt samfunn har sterk økonomisk vekst og høy BNP. Et godt samfunn er noe mer. Det er et samfunn hvor folk bryr seg, hvor medmenneskeligheten ikke reduseres til bidrag over skatteseddelen og hvor ansvaret ikke stopper ved inngangsdøren eller landegrensene. I et godt samfunn er ikke frihet et privilegium for de få, men en 180 realitet for de mange.

Mitt ideal er et samfunn hvor hver enkelt får lov til å fly så høyt som hennes vinger kan bære. Der det er lov å satse. Jobbe hardt. Skape noe. Og høste belønningene.

185 Men også et samfunn med sterke fellesskap og felles verdier hvor lykke ikke er det samme som hul materialisme eller økt forbruk.

Vi vet at monopoler er skadelige, og det farligste monopolet i norsk politikk er venstresidens monopol på å bry seg. Tanken om at sosialisme på en eller annen
190 måte er bedre for de som faller utenfor enn frihet. Paradokset er selvfølgelig at venstresiden bare snakker om de som faller utenfor når det er valgkamp. Den daglige kampen om den politiske pengesekken fremstår snarere som en kamp mellom godt organiserte grupper som er sterke fra før og som derfor kan fakturere sine krav over statsbudsjettet. Men noen tilhører ikke en slik gruppe.
195 De blir lett glemt og marginalisert.

Unge Høyre er flinke til å minne om at for hver nye lov og regulering så blir handlingsrommet for enkeltmennesker, familier og bedrifter mindre. Politikerne tar fra oss nok en liten bit av vår frihet, og legger makten i sine egne
200 hender i stedet. Men vi glemmer kanskje å nevne et enda viktigere poeng. Nemlig at for hver time politikerne bruker på å diskutere åpningstider eller reguleringer, så bruker de en time mindre på å løse de virkelige problemene. For hver krone som går ut av statsbudsjettet og ned i lommene på mektige særinteresser, så blir det en krone mindre til de viktigste offentlige oppgavene.
205 En krone mindre til å sørge for at alle barn får et best mulig utgangspunkt i livet. En krone mindre for å få flere ut i arbeid og gi dem muligheten til å stå på egne ben. En krone mindre til å hjelpe dem som vokser uten foreldre, eller til å sørge for at de som blir syke - enten i kroppen eller hodet - får behandling.

210 Sosialdemokratiet bruker tiden på dem som trenger det minst i stedet for de som trenger det mest. Politikken er blitt for stor til å hjelpe de som er små. Vi må snu pyramiden og sette grenser for politikk. Staten verken kan eller skal være alt for alle, men vi kan og må gjøre mer for dem som trenger det mest.

215 Få steder er sosialdemokratiets fallitt like tydelig som i skolen.

Den norske skolen er tuftet på en utrolig flott tanke. At alle, uansett opphav, geografi eller kjønn, skal få den samme retten til utdanning. Det er et viktig prinsipp. Enhver fortjener en sjanse. Det er dine evner og muligheter som skal
220 avgjøre fremtiden din, ikke hvor du kommer fra. Visjonen for skolen er å gi muligheter til både arbeiderens sønn og direktørens datter.

Vi vet ikke nøyaktig når det snudde, men vi vet at den norske skolen i dag ikke
225 lenger utjevner forskjeller mellom barna. Den viktigste faktoren for hvordan du
gjør det på skolen er ikke lærebøkene eller pensum; selv ikke læreren - som spiller
en helt avgjørende rolle - er viktigst. Det mest avgjørende er, for å si det enkelt,
hvor mange bøker foreldrene dine har i bokhyllen. Om du har foreldre som
230 stiller opp, hjelper med leksene og snakker norsk, så er sjansen god for at skolen
blir en trivelig opplevelse. Hvis du mangler tryggheten hjemmefra er sjansen stor
for at du ender opp som en av fire som går ut av skolen uten å kunne lese og
skrive skikkelig, eller havner i den stadig økende gruppen av elever som dropper
ut av videregående skole.

235 Regjeringens løsning på vår kanskje største utfordring har vært å bruke tid og
energi på å ødelegge for de to prosentene som går på friskoler - og å pålegge
kommunene å gi frukt og grønt til barna.

En god skole gir muligheter til alle. Uansett. I en god skole så går kvaliteten opp,
240 frafallet ned, sidemålet går bort, valgfriheten kommer inn og dårlige lærere
kastes ut.

Med dagens regjering går i stedet frafallet opp, kvaliteten ned, dårlige lærere
kommer inn og valgfriheten rotes bort.

245 Heldigvis vet vi løsningen. SV går ned, Senterpartiet går bort, Ap holder opp,
Solhjell kastes ut og Høyre kommer inn.

Hvis skolen svikter, er det et særlig stort problem for mange innvandrergrepper.
250 Spesielt blant minoritetsgutter er skoleprestasjonene dårlige. De sparkes ut i
verden uten elementære ferdigheter og møter et arbeidsmarked hvor det er
vanskeligere å få jobb hvis du heter Mohammed enn hvis du heter Morten.
Resultatet av dette utenforskapet har vi sett i Rinkeby utenfor Stockholm og i
forstedene til Paris hvor natten med jevne mellomrom lyskes opp av flammene
255 fra påtente biler.

For 40 år siden kunne enhver mann uten nevneverdige lese- og skriveferdigheter
stille seg opp foran fabrikkporten, banke på og få en trygg arbeidsplass for resten
av livet. I dag krever de fleste arbeidsplasser kunnskap og kompetanse. De som
260 faller utenfor forblir utenfor, enten de er innvandrere eller såkalte skoletapere.
Når skolesystemet først har sviktet, er veien kort til den byråkratiske mølla som

til slutt fører deg over på en permanent tilværelse som klient av det offentlige. 700 000 nordmenn i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet, og henter
265 midlene til livsopphold fra trygdeordninger og sosialkontor. De siste ti årene har vi sett en eksplosjonsartet økning i antallet unge uføre og sosialklienter. Unge menn er den mest overrepresenterte gruppen på trygdestatistikken! Det er flere unge på uføretrygd enn innbyggere i Mandal kommune. SVs Karin Andersen har kalt uføretrygd for velferdsstatens adelsmerke * Men det er ikke et
270 adelsmerke at over 10 000 unge mennesker går på trygd. Det er en skam!

La det være Unge Høyres oppgave å gjenreise et samfunn hvor det å stille krav er å bry seg, hvor enhver får muligheten til å være selvhjulpen og stå på egne bein.

275 La det være Unge Høyres oppgave å få slutt på arrogansen som sier at jo flere som er klienter av staten, jo bedre er samfunnet. La vår visjon være å skape et samfunn hvor det er lov å lykkes. Ikke for noen. Ikke for et mindretall. Men for alle.

280 Jo Benkow ble en gang spurt om hvorfor han valgte Høyre som sitt parti. Jo, svarte han, fordi Høyre er det partiet som best sikrer meg retten til å være annerledes.

Det er kanskje kjernen i vår ideer og prinsipper, essensen av frihet og muligheter:
285 Retten til å være annerledes. Retten til å bli respektert for den du er.

Tidene forandrer seg. Selvfølgelig. Verden i 2008 er en helt annen enn da Unge Høyre ble dannet i 1922. Allikevel bør vi minne oss selv om det Unge Høyres første leder, Lorentz Vogt, sa om vårt oppdrag da dette landsforbundet ble
290 dannet for 86 år siden:

"Det er ungdommen som må holde idealene blanke, når de gamle henfaller til koselig klikkstyre med små intriger eller forbrødring".

295 Politikk handler ikke om administrasjon eller makt for maktens egen skyld. Det handler ikke bare om meg og mitt, men om oss. Om fellesskapet. Om at dine utfordringer er mine utfordringer.

Når en 14-åring sviktes av skolesystemet, så gjør det hele samfunnet svakere.

Når en rusmisbruker dør av overdose fordi hjelpeapparatet svikter, gjør det hele samfunnet kaldere.

305 Når en gründer går konkurs fordi staten skviser ham med skatter og avgifter, blir vi alle fattigere.

Når en homofil bankes opp på byen på grunn av sin legning, krenker det også mine rettigheter.

310 Når en innflytter møter fordommer og rasisme, må jeg også reise meg å protestere.

Politikk er en kamp om ideer! Og Unge Høyres utgangspunkt er en drøm som
315 mennesket har hatt til alle tider.

At morgendagen kan bli bedre enn gårsdagen.

At uansett hvor høyt fjellet er, så kan det bestiges.

320 Uansett hvor stort havet er, så kan det krysses.

Uansett hvor stor utfordringen er, så kan den snus til en mulighet.

325 Vår visjon er at frihet og muligheter ikke skal være privilegier for de få, men en realitet for de mange.

Nå, som i 1922, er dét Unge Høyres oppgave. Fremtiden nekter å vente, og dette landsmøtet er bare en begynnelse. Takk for turen. Takk for tilliten. Og for
330 aller siste gang: tusen takk for meg.

Kilde

Isaksens private arkiv

URI

335 <https://www.virksommeord.no/tale/fremtiden-nekter-a-vente>